T088 TKL 6 (07) Luận Di Lặc Bồ Tát Sở Vấn Kinh Q7

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1525 - LUAÄN DI LAËC BOÀ TAÙT SÔÛ VAÁN KINH - Quyeån 7

LUAÄN KINH DI LAËC BOÀ TAÙT SÔÛ VAÁN
QUYEÅN 7
Hoûi: Cho neân noùi veà nghóa cuûa hoài höôùng vaø noùi ñeán nghóa cuûa phöông tieän. Theá naøo laø nghóa hoài höôùng? Theá naøo laø nghóa phöông tieän? Ñaùp: Neáu ñem moïi thieän caên coâng ñöùc coù ñöôïc ôû nôi khaùc, maø höôùng veà Boà-ñeà Phaät, thì goïi laø hoài höôùng. Laïi döïa vaøo Boà-ñeà Phaät, phaùt taâm tu haønh Voâ löôïng phaùp moân, ôû trong taát caû thôøi gian-taát caû nôi choán ñeàu tích taäp caùc thieän caên. Vì muoán chöùng ngoä ñöôïc Nhaát thieát chuûng trí, maø döïa vaøo caûnh giôùi Baùt nhaõ cuûa Theá ñeá, vaän duïng phöông tieän hoài höôùng khieán cho taát caû ñeàu chuyeån ñeán Nhaát thieát chuûng trí. Vieäc naøy coù nghóa gì? Vì caùc Boà-taùt ñeàu döïa vaøo caûnh giôùi Baùt nhaõ cuûa Theá ñeá, bieát nhaân gioáng nhö quaû, tu nhaân höõu löôïng vôùi taâm nieäm saâu xa, thaønh töïu nhöõng coâng ñöùc veà ñaïo baát coäng cuûa Boà-taùt, taêng tröôûng phaùp thuø thaéng ñöa vaøo trong Voâ löôïng quaû baùo. Vì vaäy goïi laø phöông tieän hoài höôùng. Laïi cuøng hoài höôùng thuø thaéng, ñaây laø noùi roõ nghóa gì? Noùi goïn laø Ñaïi Boà-taùt coù hai caùch hoài höôùng. Ñoù laø: - Cuøng hoài höôùng. - Thaéng hoài höôùng. Cuøng hoài höôùng; taát caû thieän caên ñeàu hoài höôùng veà trí Nhaát thieát trí. Thaéng hoài höôùng; nhö trong kinh Voâ Taän YÙ ôû phaàn quaû Boá thí coù noùi: “Caàn aên thì cho aên ñeå coù ñuû maïng soáng, bieän taøi, saéc ñeïp, naêng löïc, nieàm vui. Caàn uoáng thì cho uoáng, ñeå töø boû moïi khaùt aùi. Nhö vaäy Boá thí y phuïc thì ñöôïc saéc ñeïp, Boá thí phöông tieän chuyeân chôû thì ñöôïc nieàm vui, Boá thí ñeøn thì maét ñöôïc saùng, Boá thí aâm nhaïc thì ñöôïc thieân nhó thanh tònh. Nhö vaäy, cho ñeán Boá thí caû tuûy naõo, thì ñöôïc thaân kim cang kieân coá, khoâng tan raõ...

SOÁ 1525 - LUAÄN DI LAËC BOÀ TAÙT SÔÛ VAÁN KINH - Quyeån 7 107

Laïi nöõa, cuøng hoài höôùng laø ban nieàm vui cho taát caû chuùng sinh. Thaéng hoài höôùng laø ñoái vôùi ngöôøi chöa phaùt sinh tín taâm thì khieán cho phaùt sinh tín

taâm. Neáu ngöôøi coù phaù giôùi thì khieán cho coù theå trì giôùi. Neáu ngöôøi khoâng coù vaên tueä thì khieán cho coù ñöôïc vaên tueä. Neáu ngöôøi coù löôøi nhaùc thì khieán cho coù theå tinh tieán. Neáu ngöôøi coù hay queân thì khieán cho ñöôïc nhôù maõi. Neáu ngöôøi taâm taùn loaïn thì khieán cho coù theå thieàn ñònh. Neáu ngöôøi khoâng coù trí tueä thì khieán cho ñöôïc trí tueä. Neáu ngöôøi coù keo kieät tieác nuoái thì khieán cho thaønh töïu taâm buoâng xaû. Vaû laïi, cuøng hoài höôùng laø laøm cho ñaày ñuû saùu phaùp Ba-la-maät. Thaéng hoài höôùng laø vì töø boû moïi vieäc beân ngoaøi. Vì khieán cho taát caû chuùng sinh coù ñöôïc cuoäc soáng Laõou sang vôùi ñaày ñuû cuûa caûi, cho neân Boà-taùt xaû taát caû nhöõng phaàn tay chaân cuøng vôùi caùc caên, vì muoán laøm cho taát caû chuùng sinh ñeàu ñaày ñuû caùc caên vaø tay chaân... Vôùi caùc phöông tieän hoài höôùng nhö vaäy..., ñaõ ñöôïc noùi roäng trong caùc kinh, cho neân bieát. Laïi nöõa, Boà-taùt vì muoán thanh tònh caùc coõi nöôùc cuûa chö Phaät cho neân hoài höôùng. Nghóa naøy theá naøo? Boà-taùt vì muoán laøm thanh tònh coù boán nghóa, ñoái vôùi boá thí vaø caùc phaùp thieän ñeàu hoài höôùng veà Boà-ñeà Phaät. Boán nghóa aáy laø: 1. Vì muoán thanh tònh coõi nöôùc cuûa chö Phaät. 2. Vì muoán thanh tònh taâm Boà-ñeà. 3. Vì muoán giaùo hoùa taâm cuûa chuùng sinh ñöôïc thuaän thuïc thanh tònh. 4. Vì muoán thanh tònh taát caû phaùp Phaät. Nhöng Boà-taùt hoaøn toaøn khoâng vì ñaït ñöôïc quaû vò ôû theá gian maø hoài höôùng, khoâng vì caàu mong nieàm vui cho rieâng mình, maø hoài höôùng, khoâng vì choïn laáy quaû vò Thanh vaên vaø Bích-chi-Phaät maø hoài höôùng. Vaû laïi, Boá thí bình ñaúng xa lìa moïi nhaân maø hoài höôùng, vì caùc Boà-taùt choïn laáy nhaân cuûa Nhaát thieát chuûng trí, cho neân Boà-taùt kheùo bieát phöông tieän hoài höôùng. Boà-taùt coù boán söï vieäc laøm tieâu tan heát coâng ñöùc boá thí: 1. Khoâng hoài höôùng Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. 2. Mong caàu sinh vaøo coõi trôøi, ngöôøi ôû theá gian. 3. Khoâng coù phöông tieän hoài höôùng. 4. Gaàn guõi aùc tri thöùc. Nhö vaäy caùc thieän caên coù ñöôïc töø nhöõng vieäc Boá thí cuûa Boà-taùt ñeàu maát heát. Neáu Boà-taùt thöïc haønh boá thí... Nhö ba loaïi phaùp thöôøng hieän tieàn, thì luùc aáy, coâng ñöùc boá thí... cuûa Boà-taùt ñeàu xa lìa nhaân toá laøm cho maát

heát, coù khaû naêng thaønh töïu Nhaát thieát chuûng trí. Ba phaùp ñoù laø: 1. Taâm Boà-ñeà chaùnh bieán tri. 2. Thöông xoùt chuùng sinh. 3. Khoâng traùi vôùi lôøi Nhö Lai daïy. Laïi duøng ñeå thaâu nhieáp caùc phöông tieän. Ñaây laø noùi roõ nghóa gì? Duø chæ thaâu nhieáp moät thieän caên nhoû nhöng caùc Boà-taùt cuõng coù theå thaønh töïu ñöôïc quaû to lôùn. Ñoù laø vì chuùng sinh ôû theá gian laøm vieäc boá thí, hoï chæ choïn laáy quaû baùo cuûa coõi trôøi vaø ngöôøi. Coøn caùc Ñaïi Boà-taùt thì ñem coâng ñöùc boá thí ñoù ñeå nhaän laáy Boà-ñeà Phaät. Chính vì nghóa naøy cho neân Boà-taùt thaønh töïu phöông tieän hoài höôùng. Nhö trong kinh Nhö Lai Phöông Tieän noùi: “Naøy Thieän nam! Ñaïi Boà-taùt duøng trí phöông tieän, thaäm chí nhòn aên moät böõa ñeå thí cho moät ngöôøi, thì coù theå boá thí ñaày ñuû cho moïi chuùng sinh. Vì sao? Vì Boà-taùt coù trí tueä phöông tieän, duøng moät böõa aên, thaäm chí ñem thí cho suùc sinh, maø taâm Boà-taùt luoân nhôù nghó ñeán taát caû

chuùng sinh, ñem thieän caên aáy ñeàu nguyeän hoài höôùng veà Nhaát thieát chuûng trí. Boà-taùt boá thí cho taát caû chuùng sinh vì hai vieäc: 1. Mong caàu phaàn vò Nhaát thieát trí. 2. Hoài höôùng ñaïi Boà-ñeà. Laïi nöõa, naøy Thieän nam! Ñaïi Boà-taùt duøng söùc phöông tieän maø boá thí, luùc boá thí ñeàu vaän duïng ñaày ñuû saùu phaùp Ba-la-maät. Vì sao? Vì khi nhìn thaáy keû aên xin, caùc Ñaïi Boà-taùt töï nhieáp phuïc taâm keo kieät-ganh gheùt, nuoâi lôùn taâm Ñaïi Xaû, maø thaønh töïu ñöôïc Boá thí Ba-la-maät. Laïi nöõa, caùc Boà-taùt vì töï thaân trì giôùi maø boá thí cho ngöôøi trì giôùi, taát caû nhöõng ngöôøi phaù giôùi thì Boà-taùt khieán cho hoï thaønh töïu trì giôùi, ñoù goïi laø Trì giôùi Ba-la-maät cuûa Ñaïi Boà-taùt. Laïi nöõa, Boà-taùt thöïc haønh boá thí vôùi taâm Töø, taâm khoâng giaän vaø taâm ñònh, ñoù goïi laø Nhaãn nhuïc Ba-la-maät cuûa Ñaïi Boà-taùt. Laïi nöõa, Boà- taùt boá thí vôùi nghieäp thaân-mieäng-yù theo phaùp Khö-ñaø-ni, Boà-xaø-ni... vôùi ñuû moïi caùch thöùc trong vieäc uoáng aên-ñi laïi-tôùi lui-ngôi nghæ, ñoù goïi laø Tinh tieán Ba-la-maät cuûa Ñaïi Boà-taùt. Vaø khi boá thí, caùc Boà-taùt ñeàu chuyeân taâm nhaát nieäm hoan hyû khoâng taùn loaïn, khoâng mong caàu vieäc gì khaùc, ñoù goïi laø Thieàn Ba-la-maät cuûa Ñaïi Boà-taùt. Vaø khi boá thí, caùc Boà-taùt ñeàu quaùn saùt phaùp töôùng; ai coù theå Boá thí vaø ai coù theå thoï nhaän cuûa boá thí, ai thoï nhaän quaû baùo? Boà-taùt quaùn saùt nhö vaäy vaø khoâng thaáy moät phaùp naøo, vì khoâng thaáy moät phaùp naøo cho neân ai laø ngöôøi Boá thí-ai laø ngöôøi thoï nhaän-ai thoï nhaän quaû baùo ñeàu khoâng. Ñoù goïi laø Baùt nhaõ Ba-la-maät cuûa Ñaïi Boà-taùt. Nhöõng phöông tieän

nhö vaäy... ñeàu laø phöông tieän hoài höôùng ñaõ ñöôïc noùi roõ trong kinh Nhö lai phöông tieän, neân bieát. Hoûi: Cho neân noùi veà hoài höôùng thanh tònh vaø khoâng thanh tònh. Nhö trong boá thí coù thanh tònh vaø khoâng thanh tònh, thì trong hoài höôùng naøy cuõng coù thanh tònh vaø khoâng thanh tònh nhö vaäy. Vaäy theá naøo laø thanh tònh? Vaø theá naøo laø khoâng thanh tònh? Ñaùp: Nhaân vaø quaû tu haønh ñaõ ñöôïc noùi roäng trong taát caû caùc kinh, neân bieát! Tieáp theo noùi veà thaønh töïu taâm Töø. Hoûi: Vì sao Ñöùc Nhö Lai noùi veà kheùo bieát phöông tieän hoài höôùng, tieáp ñeán môùi noùi veà thaønh töïu taâm Töø? Ñaùp: Vì giöõ giôùi vaø boá thí laø thuoäc veà taâm taùn loaïn, do ñoù bao nhieâu coâng ñöùc tu taäp nghieäp ñaïo, nhaát ñònh caûm ñöôïc quaû baùo ôû coõi Duïc, Boà-taùt thì duøng phöông tieän hoài höôùng maø thaâu nhieáp moïi quaû baùo ñaõ quyeát ñònh cuûa coõi Duïc, chuyeån trôû laïi ñeå caàu Ñaïi Boà-ñeà laø chæ roõ quaû ñoù chöù khoâng nhaát ñònh laø chæ roõ naêng löïc kheùo tu taäp ñaïo Boà-taùt. Laïi nöõa, trì giôùi-boá thí laø coâng ñöùc Tu ñaïo cuûa taâm Tam-muoäi, quyeát ñònh caûm ñöôïc quaû baùo ôû phaàn vò thieàn ñònh. Boà-taùt duøng phöông tieän hoài höôùng ñeå thaâu nhieáp moïi quaû baùo quyeát ñònh ôû phaàn vò thieàn, chuyeån trôû laïi ñeå caàu Ñaïi Boà-ñeà laø chæ roõ quaû ñoù chöù khoâng nhaát ñònh chæ roõ naêng löïc kheùo tu taäp ñaïo Boà-taùt. Vì vaäy, Ñöùc Nhö Lai noùi laø phöông tieän hoài höôùng. Tieáp theo, noùi veà thaønh töïu taâm Töø thì caâu naøy coù nghóa gì? Vì caùc phaøm phu khoâng bieát nhö thaät veà phaùp giôùi chaân thaät, cho neân töø voâ thæ ñeán nay

ñaõ tu taäp maø khoâng coù trí. Vì khoâng coù trí cho neân hoï khoâng coù khaû naêng lìa khoûi caùc phaùp ngaõ vaø ngaõ sôû. Bôûi vì chaáp sai laàm veà ngaõ vaø ngaõ sôû laøm caûnh giôùi cuûa saéc maø bò taâm aùi troùi chaët. Vì vaäy, taâm thöôøng caàu quaû baùo ôû theá gian vaø gaây ra raát nhieàu ñieàu aùc, töï nhieân thaønh töïu quaû baùo theá gian, cho neân tu haønh giöõ giôùi-boá thí nhaát ñònh thaønh töïu quaû baùo gioáng nhö caûnh giôùi ñoù. Nhöng taâm Boà-taùt thaáy ñöôïc moïi loãi laàm tai haïi cuûa theá gian, thaáy ñöôïc lôïi ích yeân vui cuûa Nieát-baøn, kheùo coù naêng löïc hieåu bieát veà phaùp giôùi chaân thaät, kheùo bieát nhaân duyeân cuûa caùc haønh höõu vi, taâm Boà-taùt chæ vì Boà-ñeà Voâ thöôïng maø tu taäp giöõ giôùi- boá thí..., vì muoán cöùu ñoä taát caû chuùng sinh phoùng tuùng rôi vaøo hieåm naïn cuûa theá gian. Boà-taùt trì giôùi-boá thí, tuy khoâng nhaän laáy quaû baùo cuûa theá gian, nhöng vì chuùng sinh maø Boà-taùt tu taäp taát caû caùc haïnh, chöù khoâng vì choïn laáy quaû baùo cuûa chính mình laøm taêng tröôûng naêng löïc coâng ñöùc to lôùn töø söï tu taäp, ñeå taâm coù khaû naêng thaâu nhieáp caùc phöông tieän hoài höôùng vaø tuøy thuaän thaønh töïu quaû baùo ôû nhöõng nôi mong caàu.

SOÁ 1525 - LUAÄN DI LAËC BOÀ TAÙT SÔÛ VAÁN KINH - Quyeån 7 110

Hoûi: Neân noùi veà boán Voâ löôïng. Theá naøo laø Boà-taùt thaønh töïu boán Voâ löôïng? Theá naøo laø thaønh? Theá naøo laø bieän taøi cuûa theá gian? Theá naøo laø Theå? Theá naøo laø töôùng? Theá naøo laø choã khaùc nhau cuûa caùc ñòa? Döïa vaøo nôi naøo? Quan saùt caûnh giôùi naøo? Quan saùt phaùp naøo? Theá naøo laø töông öng? Theá naøo laø chöùng ñaéc? Theá naøo laø nghóa thaønh töïu? Ñaùp: Theá naøo laø Boà-taùt thaønh töïu boán Voâ löôïng? Bôûi vì boán Voâ löôïng aáy khaùc vôùi ngoaïi ñaïo... Vieäc naøy coù nghóa gì? Caùc chuùng ngoaïi ñaïo maëc duø cuõng tu haønh boán haïnh Voâ löôïng, nhöng vì taâm aùi ñaém tröôùc moïi nôi, cho neân hoï chæ thaønh töïu quaû baùo ôû coõi Saéc. Laïi nöõa, ngöôøi Thanh vaên vaø Bích-chi-Phaät thì taát caû thieän caên ñeàu vì chính mình. Taâm hoï luoân caàu söï an vui cho töï thaân, cho neân hoï choïn laáy Nieát-baøn. Vì sôï söï noùng böùc cuûa phieàn naõo, cho neân hoï ñieàu phuïc caùc kieát söû. Hoï tu haønh Voâ löôïng maø khoâng phaûi laø vì chuùng sinh. Coøn caùc Ñaïi Boà-taùt... taâm hoï thöôøng vì taát caû chuùng sinh maø tu haønh caùc haïnh, laàn löôït ban cho taát caû chuùng sinh, duøng taâm Töø Bi phaùt khôûi giöõ giôùi-boá thí..., vì muoán laøm lôïi ích cho taát caû chuùng sinh, tuy bò söï böùc baùch khoå naõo vì nhöõng tai hoïa loãi laàm xaáu aùc cuûa theá gian, nhöng Boà- taùt vaãn khoâng töø boû caùc chuùng sinh. Vì muoán dieät tröø moïi khoå ñau phieàn naõo cho taát caû chuùng sinh, khieán hoï hoaøn toaøn ñoaïn tuyeät moïi khoå naõo, Boà-taùt quaùn saùt Voâ löôïng thaân cuûa moïi chuùng sinh, trong moãi thaân coù Voâ löôïng söï khaùc bieät cuûa moïi noãi khoå ñau phieàn muoän. Hôn nöõa, Boà-taùt bieát nhö thaät veà taát caû caùc phöông tieän, vì muoán cöùu vôùt chuùng sinh ra khoûi Voâ löôïng khoå naõo kia. Boà-taùt traûi qua Voâ löôïng thôøi gian, tuy nhaän thaáy caûnh giôùi Nieát-baøn nhöng quaùn saùt Voâ löôïng chuùng sinh ñeå bieát ñöôïc ai coù theå thaønh töïu Voâ löôïng phaùp Phaät. Chính vì nghóa naøy cho neân goïi laø Boà-taùt thaønh töïu Voâ löôïng. Laïi vì nhaän

laáy quaû baùo khaép nôi, ñaây laø trình baøy veà nghóa gì? Vì caùc Ñaïi Boà-taùt tu haønh bình ñaúng Voâ löôïng voâ bieân haïnh nhö taâm Töø Voâ löôïng... cho neân Boà-taùt thaønh töïu Voâ löôïng. Nhö trong kinh Voâ Taän YÙ: “Thaùnh giaû Voâ Taän YÙ baûo Toân giaû Xaù-lôïi-phaát: Ñaïi ñöùc Xaù- lôïi-phaát! Boà-taùt tu taäp taâm Töø cuõng khoâng theå cuøng taän. Vì sao? Vì taâm Töø cuûa Boà-taùt laø Voâ löôïng voâ bieân. Tu taäp taâm Töø, laø theá giôùi chuùng sinh khoâng coù giôùi haïn, cho neân Boà-taùt tu taäp taâm Töø laø phaùt taâm che phuû khaép nôi. Naøy Xaù-lôïi-phaát! Ví nhö hö khoâng, khoâng nôi naøo khoâng che khaép, taâm Töø cuûa Boà-taùt naøy cuõng laïi nhö vaäy, taát caû chuùng sinh ñeàu ñöôïc che phuû khaép nôi. Naøy Xaù-lôïi-phaát! Theá giôùi chuùng sinh laø Voâ löôïng voâ bieân, khoâng theå cuøng taän, Boà-taùt tu taäp taâm Töø cuõng laïi nhö vaäy, cuõng Voâ löôïng voâ bieân

khoâng theå cuøng taän. Vì hö khoâng voâ taän, cho neân theá giôùi chuùng sinh voâ taän. Vì chuùng sinh voâ taän, cho neân Boà-taùt tu taäp taâm Töø cuõng khoâng theå cuøng taän...”. Laïi nöõa, vì ñem laïi söï yeân oån vaø coâng ñöùc cho ngöôøi maø Boà-taùt phaùt taâm tu haønh. Vieäc naøy coù nghóa gì? Ñaïi Boà-taùt tu taäp boán Voâ löôïng khoâng phaûi vì chính mình, maø vì taát caû chuùng sinh, vì taâm hoaøn toaøn muoán ñem laïi söï yeân oån vaø coâng ñöùc cho taát caû chuùng sinh cho neân Boà-taùt thaønh töïu. Nhö trong kinh Voâ Taän YÙ noùi: “Boà-taùt Voâ Taän YÙ baûo Toân giaû Xaù-lôïi-phaát: Ñaïi ñöùc Xaù-lôïi-phaát! Taâm Töø naøy coù khaû naêng töï hoä trì. Taâm Töø naøy cuõng coù theå laøm lôïi ích cho chuùng sinh. Taâm Töø naøy khoâng tranh caõi. Taâm Töø naøy coù khaû naêng ñoaïn heát thaûy söï giaän döõ, hieàm khích vaø thuø haän...” Theá naøo laø haønh? Ñoù goïi laø coù söï chaùn ngaùn? ÔÛ ñaây laøm roõ nghóa gì? Döïa vaøo söï chaùn ngaùn coù ñöôïc. Boán Voâ löôïng, coù ôû phaàn vò Sô thieàn aáy voán coù Voâ löôïng caûm ñöôïc töø söï chaùn ngaùn cuûa coõi Duïc, nhö vaäy, cho ñeán trong thieàn thöù tö voán coù Voâ löôïng söï caûm ñöôïc töø söï chaùn ngaùn ôû thieàn thöù ba, sau ñoù vaøo luùc phaùt khôûi phöông tieän thì veà sau môùi hieän roõ tröôùc maét. Hoûi: Nhöõng gì goïi laø Voâ löôïng maø laáy laøm phöông tieän tu haønh? Ñaùp: Taâm Töø döïa vaøo söï thaân thieát maø phaùt sinh. Caâu naøy coù nghóa gì? Boà-taùt muoán tu haønh boán Voâ löôïng, thì taâm ñoái vôùi taát caû chuùng sinh coù ba loaïi phaân bieät: Phaàn thaân thieát, phaàn oaùn thuø, phaàn chaúng thaân thieát-chaúng oaùn thuø. ÔÛ trong phaàn thaân thieát laïi laøm thaønh ba phaàn, laøm ba phaàn roài trong ba phaàn ñoù, ñoái vôùi baäc thaân thieát nhaát maø khôûi taâm vui veû an oån cuøng vôùi baäc thaân thieát nhaát, ñoù laø cha meï vaø nhöõng sö taêng ñöôïc toân troïng khaùc. Vì töø voâ thæ ñeán nay taâm ñaõ quen vôùi nhöõng ñieàu aùc, cho neân khoù coù theå bình ñaúng, vì vaäy phaûi phaân bieät maø baùo aân nhö vaäy. ÔÛ trong phaàn thaân thieát khoâng coù khaû naêng bình ñaúng maø laàn löôït chuyeån ñoåi nhôø tu taäp, môùi coù theå bình ñaúng. Neáu taâm nhö trong baäc thaân thieát nhaát maø taêng leân, hoaëc an truù bình ñaúng trong phaàn oaùn thuø, nhö taâm vui veû cuøng vôùi cha meï khoâng khaùc, thì luùc aáy goïi laø thaønh töïu taâm Töø, Taâm Bi-Hyû vaø Xaû cuõng laïi nhö vaäy bieát. Nhöng Xaû Voâ löôïng thì töø trong phaàn chaúng

thaân thieát-chaúng oaùn thuø maø phaùt khôûi môùi thaønh töïu. Caùc Ñaïi Boà-taùt khoâng lìa boû phieàn naõo, tu taäp ôû phaàn vò thieàn vôùi phöông tieän Voâ löôïng. Neáu ñoaïn phieàn naõo, thì thaâu nhieáp Voâ löôïng cuûa sô thieàn, nhö vaäy boán Voâ löôïng theo thöù töï seõ thaønh töïu, cho neân bieát.

SOÁ 1525 - LUAÄN DI LAËC BOÀ TAÙT SÔÛ VAÁN KINH - Quyeån 7 112

Noùi ñeán boán Voâ löôïng, thì coù ba loaïi: Quaùn veà chuùng sinh, quaùn veà phaùp, quaùn veà khoâng. Khi môùi phaùt taâm Boà-ñeà, Boà-taùt chöa bieát töôùng chuùng sinh, cuõng gioáng nhö quaùn Voâ löôïng cuûa Thanh vaên vaø Bích-chi-Phaät vaø ngoaïi ñaïo, ñoù goïi laø Voâ löôïng quaùn chuùng sinh. Caùc Boà-taùt ngay nôi quaùn chuùng sinh nhö vaäy, theo thöù töï daàn daàn taêng tröôûng ñeán choã cao hôn heát, bieát nhö thaät veà töôùng cuûa chuùng sinh maø tu haønh caùc haïnh Boà-taùt, nhöng cuõng chöa bieát veà töôùng cuûa heát thaûy caùc phaùp höõu vi, chæ döïa vaøo giaû danh chuùng sinh vaø caùc haønh höõu vi maø khôûi leân söï hyù luaän veà töôùng cuûa chuùng sinh, lieàn choïn laáy caùc haønh höõu vi naøy cho laø chuùng sinh, goïi laø Voâ löôïng quaùn caùc phaùp. Caùc Boà-taùt coù theå bieát nhö thaät veà töôùng cuûa haønh höõu vi maø ñaït ñöôïc phaùp Nhaãn voâ sinh. Thuaän theo taâm töø veà sau tieáp tuïc phaùt sinh Baùt nhaõ quaùn saùt bình ñaúng, goïi laø taâm Töø, laø Voâ löôïng, voâ quaùn, nhö Giaùc phaàn cuøng taâm Töø töông öng. Ñaây laø noùi roõ nghóa gì? Nhö taâm Töø, veà sau tieáp tuïc phaùt sinh Traïch phaùp giaùc phaàn maø goïi laø Töø. Sau Töø Voâ löôïng nhö vaäy, tieáp tuïc ñöôïc Baùt nhaõ quaùn saùt bình ñaúng, goïi laø töø Voâ löôïng, ñoù goïi laø Voâ löôïng voâ quaùn. Vì ban cho ngöôøi khaùc nieàm vui baèng taâm Töø, maø caùc Ñaïi Boà-taùt phaùt khôûi taát caû caùc haïnh. Ñaây laø coù nghóa gì? Vì caùc Ñaïi Boà-taùt ñaõ phaùt khôûi caùc haïnh, taát caû ñeàu töø taâm Töø maø sinh ra. Vì laøm lôïi ích vaø laøm cho chuùng sinh khaùc ñöôïc yeân oån, vì ñaït ñöôïc phaùp Nhaãn voâ sinh, maø Baùt nhaõ cuûa Ñaïi Boà-taùt thuaän theo taâm Töø phaùt sinh, mang laïi nieàm vui yeân oån cho taát caû chuùng sinh, gioáng nhö taâm Töø cho neân noùi laø Töø. Phaùp cuûa caûnh giôùi Theá ñeá vaø phaùp cuûa caûnh giôùi Ñeä Nhaát nghóa ñeá laàn löôït cuøng döïa vaøo nhau taêng tröôûng phaùt sinh söùc maïnh, coù theå tu haønh roäng ra maø thaønh töïu Voâ quaùn, goïi laø kheùo thanh tònh, goïi laø taâm Töø. Theá naøo goïi laø caûnh giôùi cuûa Theá ñeá laøm nhaân cho Baùt nhaõ? Bôûi vì caùc Boà-taùt thaáy theå cuûa caùc phaùp, döïa vaøo taâm Töø Bi maø quaùn saùt chuùng sinh, khieán cho moïi vieäc laøm khoâng rôi vaøo ñòa Thanh vaên vaø Bích-chi-Phaät. Vì nghóa naøy cho neân khoâng töø boû chuùng sinh maø laøm moïi chuyeän, ñoù goïi laø caûnh giôùi cuûa theá ñeá vaø caùc phaùp nhö Töø Bi laøm nhaân cho Baùt nhaõ. Theá naøo goïi laø caûnh giôùi cuûa Ñeä nhaát nghóa ñeá vaø Baùt nhaõ laøm nhaân cho caùc phaùp Töø Bi ñaúng trong caûnh giôùi cuûa Theá ñeá. Vì caùc Boà- taùt muoán laøm thanh tònh caùc phaùp Töø Bi cuûa Theá ñeá, vì bieát döïa vaøo haønh töôùng cuûa chuùng sinh maø khôûi nhöõng phaân bieät, Boà-taùt quaùn saùt

SOÁ 1525 - LUAÄN DI LAËC BOÀ TAÙT SÔÛ VAÁN KINH - Quyeån 7 113

nhöõng phieàn naõo nhieãm treân haønh töôùng cuûa chuùng sinh. Vì bieát nhö thaät veà phieàn naõo phaùt sinh töø haønh töôùng cuûa chuùng sinh, cho neân Boà- taùt ñaõ lìa xa taát caû moïi phieàn naõo, bieát chuùng laø nhaân khoâng thanh tònh cuûa taâm Töø... Ñoù goïi laø Baùt nhaõ coù khaû naêng laøm nhaân cho phaùp cuûa caûnh giôùi Theá ñeá. Caùc Boà-taùt ñeàu tu haønh phöông tieän Baùt nhaõ nhö vaäy ñeå tu taäp roäng raõi caùc haïnh, cho neân thaønh töïu phaùp Nhaãn voâ sinh. Luùc ñoù, Boà-taùt quaùn veà khoâng coù, nhöng khoâng rôøi boû nhaân cuûa moïi vieäc maø Boà-taùt laøm vì chuùng sinh. Taâm Töø hoaøn toaøn thanh tònh coù teân goïi laø taâm Töø, goïi laø taâm Töø ñoù goïi laø Voâ quaùn. Theá naøo laø bieän taøi theá gian? Giaûi thích veà danh töø Voâ löôïng kia bôûi vì coù khaû naêng quaùn saùt voâ bieân chuùng sinh, cho neân goïi laø Voâ löôïng. Theå laø gì? Theå cuûa taâm Töø Bi laø thieän caên khoâng giaän. Vì sao? Vì noù laø phaùp ñoái trò vôùi giaän. Laïi coøn ñoái trò vôùi phaïm vi coù theå noåi giaän thì goïi laø Töø, ñoái trò vôùi phaïm vi khoâng theå saân giaän thì goïi laø Bi. Laïi ñoái trò vôùi taâm khôûi leân söï töø boû chuùng sinh thì goïi laø Töø, ñoái trò vôùi taâm ñaùnh ñaäp chuùng sinh thì goïi laø Bi. Ñoù laø vì mong caàu coâng ñöùc cho neân coù theå sinh ra Voâ löôïng, vì khoâng tìm toøi loãi laàm cho neân coù theå sinh ra Voâ löôïng. Vì sao? Vì caùc Boà-taùt cho ñeán nhöõng ngöôøi ñoaïn maát thieän caên, neáu mong caàu coâng ñöùc thì thaáy quaû baùo cuûa nghieäp thanh tònh, cho ñeán beân caïnh A-la- haùn, neáu tìm loãi laàm thì thaáy quaû baùo cuûa nghieäp aùc. Vì sao? Vì thaáy trong hieän thaân cuûa A-la-haùn nhaän chòu quaû baùo do nghieäp baát thieän maø khoâng thaáy ôû quaù khöù coù nhöõng nghieäp coøn laïi khoâng cuøng taän. Nghóa laø thaân naøy cuûa A-la-haùn taïo ra ñieàu aùc. Vì nghóa naøy cho neân ñoái vôùi A-la-haùn khoâng coù theå phaùt sinh taâm Töø Bi Voâ löôïng. Theå cuûa taâm Hyû laø caên taùnh vui möøng. Theå cuûa taâm Xaû laø thieän caên khoâng tham lam. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì khoâng phaûi laø phaùp ñoái trò vôùi tham duïc vaø caùc caên nhö haïi... Ñaùp: Khoâng nhö vaäy. Vì khoâng giaän laø phaùp töông öng vôùi thieän caên, cho neân môùi noùi nhö vaäy. Hoûi: Neáu taâm Xaû coù khaû naêng ñoái trò phaùp vôùi tham, thì quaùn baát tònh cuõng ñoái trò vôùi phaùp tham chaêng? Ñaùp: OÂng bieát nhöõng phaùp tham naøo maø taâm Xaû coù khaû naêng ñoái trò khoâng? Vaø nhöõng phaùp tham naøo maø quaùn baát tònh coù theå ñoái trò khoâng? Hoûi: Khoâng bieát.

Ñaùp: OÂng coù nghe noùi; taùnh tham saéc ñeïp thì phaùp quaùn baát tònh coù theå ñoaïn tröø, taùnh tham daâm, thì taâm Xaû coù theå ñoaïn tröø. Boán Voâ löôïng naøy cuøng chung vôùi taâm laàn löôït laøm Theå cho naêm aám. Theá naøo laø töôùng? Töôùng ban cho chuùng sinh nieàm vui vaø sinh, laøm cho chuùng sinh ñöôïc yeân oån, ñoù goïi laø töôùng cuûa taâm Töø. Töôùng cöùu vôùt chuùng sinh ñau khoå vaø töôùng ñoaïn dieät-töôùng vaéng laëng maø thöông xoùt chuùng sinh, ñoù goïi laø töôùng cuûa taâm Bi. Töôùng xa lìa taâm nieäm khoâng vui laø phaùp ñoái trò vôùi taùnh ganh gheùt ñoù goïi laø töôùng cuûa taâm Hyû. Töôùng rôøi boû yeâu meán vaø khoâng yeâu meán laø phaùp traùi ngöôïc vôùi nhaân laøm vieäc lôïi ích cho taát caû chuùng sinh, töï nhieân buoâng xaû tuøy yù ñoù goïi laø töôùng cuûa taâm Xaû. Theá

naøo laø söï khaùc nhau cuûa ñòa? Tröø ra Hyû Voâ löôïng, coøn laïi ba Voâ löôïng thuoäc veà trong saùu ñòa, cho neân bieát. Saùu ñòa ñoù laø thieàn vò lai-thieàn trung gian vaø boán thieàn caên baûn, ñoù goïi laø saùu ñòa. Sô thieàn vaø nhò thieàn coù Hyû Voâ löôïng, ba loaïi Voâ löôïng coøn laïi ñeàu coù maët khaép trong boán thieàn, vì hyû Voâ löôïng laáy hyû caên laøm Theå. Döïa vaøo nôi naøo? Döïa vaøo coõi Duïc, boán Voâ löôïng phaùt sinh ngay trong coõi Duïc chöù khoâng phaûi laø nôi khaùc. Vì sao? Vì chuùng sinh ôû coõi Duïc coù nhieàu noãi khoå ñau phieàn naõo. Thaáy chuùng sinh ñau khoå maø Boà- taùt khôûi taâm ban cho nieàm vui. Thaáy chuùng sinh ñau khoå, maø Boà-taùt phaùt taâm cöùu vôùt noãi khoå. Bôûi vì ôû coõi Saéc-Voâ saéc khoâng coù khoå naõo. Ñoù cuõng laø phaùp ñoái trò vôùi söï naõo haïi. Ñaây laø noùi roõ nghóa gì? Vì boán Voâ löôïng laø phaùp ñoái trò vôùi söï naõo haïi... Chính vì nghóa naøy cho neân trong kinh noùi: Tu haønh taâm Töø ôû baäc thaáp-trung bình vaø cao, thì thaønh töïu taâm lìa boû söï naõo haïi. Tu haønh taâm Bi ôû baäc thaáp, vöøa vaø cao, thì thaønh töïu söï buoâng boû taâm noùng giaän. Tu haønh taâm hyû ôû baäc thaáp, vöøa vaø cao, thì thaønh taâm lìa boû söï khoâng vui thích. Tu haønh taâm Xaû ôû baäc thaáp-vöøa vaø cao, thì thaønh töuï taâm lìa boû nhöõng phaùp nhö tham duïc naõo haïi. Rieâng ôû coõi Saéc-Voâ saéc hoaøn toaøn khoâng coù söï tham duïc-naõo haïi... Chính vì nghóa naøy, cho neân ôû trong coõi Duïc chöù khoâng phaûi laø coõi Saéc-Voâ Saéc, tuy ôû coõi Duïc chæ coù ba coõi thieân haï, maø khoâng coù coõi Uaát-ñôn-vieät. Quaùn saùt theo caûnh giôùi naøo? Nghóa laø quaùn Töø laø cho vui, quaùn Bi laø cöùu vôùt khoå ñau, quaùn Hyû laø caûnh giôùi cuûa hoan hyû, quaùn Xaû laø caûnh giôùi cuûa buoâng boû. Quaùn saùt theo phaùp naøo? Quaùn saùt veà thaân naêm aám cuûa chuùng sinh trong coõi Duïc, hoaëc quaùn saùt hai aám. Neáu cuøng taâm… cuøng loaïi thì ñoù laø naêm aám. Neáu khoâng cuøng taâm-cuøng loaïi, thì ñoù laø hai aám. Hoaëc quaùn

saùt chuùng sinh khoâng coù taâm, hoaëc quaùn saùt chuùng sinh coù moät aám, hoaëc quaùn saùt chuùng sinh coù hai aám. Hoûi: Coù kinh noùi: Töø Bi Hyû Xaû truøm khaép moät phöông trong hö khoâng phaùp giôùi, nhö vaäy cho ñeán truøm khaép caû möôøi phöông theá giôùi. Trong naøy chæ noùi quaùn saùt chuùng sinh, nghóa ñoù theá naøo? Ñaùp: Truøm khaép möôøi phöông, laø quaùn saùt heát thaûy chuùng sinh truù ôû heát thaûy theá giôùi. Noùi bao truøm khaép möôøi phöông theá giôùi, khoâng coù nghóa laø vaät bao truøm khaép caû maët ñaát. Noùi truøm khaép laø chæ roõ veà nghóa döïa vaøo coõi voán coù chuùng sinh cö nguï. Vaû laïi Voâ löôïng ôû phaàn vò Sô thieàn quaùn veà chuùng sinh coõi Duïc Voâ löôïng ôû phaàn vò Nhò thieàn quaùn veà coõi Duïc vaø Sô thieàn. Nhö vaäy cho ñeán Voâ löôïng ôû phaàn vò Töù thieàn, quaùn veà coõi Duïc cho ñeán Tam thieàn. Laïi nöõa, Voâ löôïng ôû phaàn vò Sô thieàn quaùn veà coõi Duïc vaø Sô thieàn. Nhö vaäy cho ñeán Voâ löôïng ôû phaàn vò Töù thieàn quaùn veà coõi Duïc cho ñeán Töù thieàn. Laïi nöõa, quaùn saùt taâm Töø ôû coõi Duïc cho ñeán Tam thieàn. Taïi vì sao? Bôûi vì quaùn saùt taâm Töø laø caûnh giôùi vui veû. Laïi nöõa, caên taùnh vui veû phaùt sinh töø coõi Duïc cho ñeán Taâm thieàn. Quaùn saùt taâm Bi töø coõi Duïc cho ñeán Sô thieàn. Vì

sao? Vì quaùn saùt taâm Bi laø caûnh giôùi ñau khoå, vì chuùng sinh trong coõi Duïc mang nhieàu söï khoå naõo. Nguoàn goác ñau khoå phaùt sinh töø coõi Duïc cho ñeán Sô thieàn. Quaùn saùt taâm hyû töø coõi Duïc cho ñeán Nhò thieàn. Vì sao? Vì taâm Hyû aáy coù töôùng duõng maõnh vui veû. Vaû laïi, nguoàn goác hoan hyû phaùt sinh töø coõi Duïc cho ñeán Tam thieàn. Quaùn saùt taâm Xaû töø coõi Duïc cho ñeán Töù thieàn. Vì sao? Vì quaùn saùt buoâng boû laø töôùng buoâng boû. Vaû laïi, nguoàn goác buoâng xaû phaùt sinh töø coõi Duïc cho ñeán Töù thieàn. Coù ngöôøi noùi: Taát caû Voâ löôïng chæ quaùn saùt chuùng sinh ôû coõi Duïc. Theá naøo goïi laø töông öng? Phaàn vò Sô thieàn vaø Nhò thieàn töông öng vôùi Hyû caên vaø xaû caên. Phaàn vò Tam thieàn töông öng vôùi Laïc caên vaø Xaû caên. Phaàn vò thieàn vò lai-thieàn trung gian vaø Töù thieàn ñeàu töông öng vôùi xaû caên. Theá naøo laø chöùng ñaéc? Neáu ngöôøi sinh ôû Tam thieàn vaø Töù thieàn thì chöùng ñöôïc ba loaïi Voâ löôïng, tröø Hyû Voâ löôïng. Vì sao? Vì töø Tam thieàn trôû leân khoâng coù Hyû caên. Laïi nöõa, ngöôøi sinh ôû coõi Duïc rôøi xa phieàn naõo, vaø ngöôøi sinh ôû Sô thieàn-Nhò thieàn thì chöùng ñöôïc boán loaïi Voâ löôïng. Nhö trong kinh Nhö Lai coù noùi: “Töø Voâ löôïng laø ñeán coõi Bieán tònh, vaø laáy ñoù laøm giôùi haïn. Bi Voâ löôïng laø ñeán coõi hö khoâng vaø laáy ñoù laøm giôùi haïn. Hyû Voâ löôïng laø leân ñeán Thöùc xöù vaø laáy ñoù laøm giôùi haïn. Xaû Voâ

SOÁ 1525 - LUAÄN DI LAËC BOÀ TAÙT SÔÛ VAÁN KINH - Quyeån 7 116

löôïng laø ñeán Voâ sôû höõu xöù vaø laáy ñoù laøm giôùi haïn. Vì sao? Vì caên baûn Sô thieàn thaâu nhieáp. Ñaây laø noùi roõ nghóa gì? Vì Voâ löôïng baét ñaàu töø Voâ bieân hö khoâng xöù vaø laáy ñoù laøm giôùi haïn cho neân noùi nhö vaäy”. Coù ngöôøi noùi: Thaùnh Ñaïo ôû nôi aáy laáy danh töø Voâ löôïng ñeå noùi. Vì sao? Vì chuùng sinh coù theå giaùo hoùa coù caên taùnh nhö vaäy, nhôø nghe danh töø Voâ löôïng maø tieán vaøo Thaùnh ñaïo. Laïi, coù ngöôøi noùi: Döïa vaøo Giaùc phaàn ñoái trò kia maø Boà-ñeà phaàn”. Caâu noùi ñoù coù nghóa gì? Vì Giaùc phaàn ñoái trò vôùi Tam thieàn, ngay nôi Giaùc phaàn aáy laáy teân cuûa Töø maø noùi. Nhö vaäy cho ñeán Voâ sôû höõu xöù thì döïa vaøo phaùp ñoái trò aáy vaø laáy teân cuûa Xaû maø noùi. Laïi coù ngöôøi noùi: Voâ löôïng laø phaùp töông töï”. Caâu noùi naøy coù nghóa gì? Duøng taâm Töø quaùn veà nieàm vui maø thoï nhaän nieàm vui, cho ñeán trong Tam thieàn duøng taâm Bi quaùn veà ñau khoå, maø Voâ bieân hö khoâng xöù traùi ngöôïc cuøng vôùi saéc. Duøng taâm Hyû quaùn veà khoâng coù nieàm vui maø Voâ bieân thöùc xöù thì truù trong thöùc Hyû. Duøng taâm Xaû quaùn veà buoâng boû maø Voâ sôû höõu xöù buoâng boû thì khoâng coù gì buoâng boû cho neân goïi laø Xaû. Hôn nöõa, trong Tu-ña-la khaùc noùi: “Ñaïi ñöùc Xaù-lôïi-phaát! Boà-taùt môùi phaùt taâm duøng boán Voâ löôïng quaùn saùt chuùng sinh, goïi laø chuùng sinh quaùn. Ñaïi Boà-taùt tu haønh caùc haïnh Boà-taùt, quaùn saùt vieäc laøm cuûa mình cho neân goïi laø phaùp quaùn. Ñaïi Boà-taùt ñaõ chöùng ñöôïc phaùp Nhaãn voâ sinh raát saâu, cho neân goïi laø voâ quaùn.” Hoûi: Boán Voâ löôïng laø quaùn veà chuùng sinh, taïi sao laïi noùi laø quaùn veà phaùp, quaùn veà khoâng coù? Ñaùp: Vì taát caû caùc haïnh ñeàu laøm lôïi ích cho heát thaûy chuùng sinh, ñeàu laø phaùp töông töï vôùi taâm Töø. Caâu naøy coù nghóa gì? Ñaïi Boà-taùt vì caùc chuùng sinh maø tu taäp

heát thaûy caùc haïnh, ñeàu laáy Baùt nhaõ laøm goác, vì vaäy Baùt nhaõ laáy taâm Töø maø ñaët teân. Vì töôùng cuûa taâm Töø luoân luoân mang laïi nieàm vui cho moïi ngöôøi. Nhö vaäy, Boà-taùt töø boû nieàm vui cuûa rieâng mình, Baùt nhaõ Ba-la-maät laø töôùng mang laïi nieàm vui cho ngöôøi khaùc. Cho neân Baùt nhaõ laáy taâm Töø maø ñaët teân. Do ñoù, quaùn veà phaùp vaø quaùn veà khoâng coù ñeàu laø Töø Bi Baùt nhaõ. Laïi coù ngöôøi noùi: Taâm Töø quaùn veà khoâng coù laáy Töø maø ñaët teân. Ñaây laø noùi roõ nghóa gì? Caùc Boà-taùt quaùn saùt chuùng sinh, laïi vì chín mình maø tìm caàu phöông tieän xa lìa phieàn naõo vaø quaùn saùt caùc haønh höõu vi. Khi ñaït ñöôïc taâm Voâ löôïng saâu saéc, chính laø ñaït ñöôïc naêng löïc Baùt nhaõ roát raùo. Boà-taùt nghó theá naøy: Nhöõng chuùng sinh naøy bò voâ trí che laáp, maø

khoâng coù theå thaáy bieát nhö thaät veà phaùp giôùi, mình neân khieán cho caùc chuùng sinh kia, daàn daàn theo thöù töï coù theå tieán vaøo chaùnh ñaïo. Hôn nöõa, trong Tu-la-la khaùc coù noùi: “Phaät baûo caùc Tyø-kheo: Baûy naêm Ta tu haønh taâm Töø trong quaù khöù, traûi qua quaù trình thaønh-hoaïi cuûa theá giôùi, baûy laàn khoâng sinh trôû laïi theá giôùi naøy, cho ñeán ñöôïc laøm Chuyeån luaân Thaùnh vöông trong Voâ löôïng traêm ngaøn vaïn kieáp...” Hoûi: Neáu noùi quaû baùo maø boán Voâ löôïng coù ñöôïc, khoâng phaûi laø ôû coõi Duïc, thì taïi sao trong kinh Nhö Lai laïi noùi laø ñöôïc quaû baùo do tu haønh Voâ löôïng, cho ñeán ñöôïc laøm Chuyeån luaân Thaùnh vöông trong Voâ löôïng traêm ngaøn vaïn kieáp? Ñaùp: Vì trong kinh ñoù döïa vaøo Voâ löôïng cuûa ba phaàn vò maø noùi nhö vaäy. Nghóa naøy theá naøo? Coù quaû baùo Voâ löôïng cuûa phaàn vò coõi Duïc laøm Chuyeån luaân Thaùnh vöông. Coù quaû baùo Voâ löôïng cuûa phaàn vò Sô thieàn laøm Phaïm Thieân Vöông. Coù quaû baùo Voâ löôïng cuûa phaàn vò Nhò thieàn laø ñöôïc sinh leân coõi trôøi Thieåu Quang. Laïi ôû coõi Duïc khôûi taâm Tam-ma-baït-ñeà, voán coù quaû baùo laø ñöôïc laøm vua Ñeá thích vaø vua Chuyeån luaân. Thieàn ôû phaàn vò caên baûn voán coù quaû baùo laøm Phaïm Thieân Vöông vaø sinh leân coõi trôøi Thieåu Quang. Trong Tu-ña-la khaùc coù noùi: Phaät baûo: Naøy Tyø-kheo! Trong ñôøi quaù khöù, ngoaïi ñaïo coù ngöôøi thaày teân laø Thieän Nhaõn. Haøng ngoaïi ñaïo kia goïi thaày Thieän Nhaõn laø Theá Toân. Theá Toân Thieän Nhaõn chöùng ñöôïc thaàn thoâng, xa rôøi phieàn naõo nôi coõi Duïc. Naøy caùc Tyø-kheo! Thieän Nhaõn Theá Toân, thaày cuûa ngoaïi ñaïo kia coù Voâ löôïng Thanh vaên, coøn ñeä töû thì coù Voâ löôïng traêm, Voâ löôïng ngaøn, Voâ löôïng vaïn, Voâ löôïng traêm ngaøn vaïn. Naøy caùc Tyø-kheo! Thieän Nhaõn Theá Toân-thaày cuûa ngoaïi ñaïo kia voán coù Thanh vaên giöõ giôùi ñaày ñuû. Ngöôøi ngoaïi ñaïo kia tu taäp boán phaïm haïnh, xa rôøi phieàn naõo cuûa coõi Duïc, thì ñöôïc sinh leân coõi Phaïm Thieân Theá. Naøy caùc Tyø-kheo! Thieän Nhaõn Theá Toân-thaày cuûa ngoaïi ñaïo kia voán coù nhieàu ñeä töû khoâng theå tu taäp ñaày ñuû boán phaïm haïnh, trong soá ñeä töû ñoù, hoaëc cho ñeán ngöôøi sinh leân coõi trôøi Tha-hoùa-töï-taïi, coù ngöôøi sinh trong loaøi ngöôøi. Baáy giôø, Thieän Nhaõn Theá Toân-thaày cuûa ngoaïi ñaïo kia sinh taâm nhö vaäy: Nay Ta khoâng bieát phaûi laøm theá naøo ñeå ñeä töû mình ñi ñeán moät nôi, sinh soáng ôû moät nôi. Daáy leân tö duy nhö vaäy: Ta ñaõ döïa vaøo taâm Töø tu taäp

thieàn thöù hai, sinh leân coõi trôøi Thieåu Quang. Naøy caùc Tyø-kheo! Thieän Nhaõn Theá Toân-thaày cuûa ngoaïi ñaïo kia tu taäp taâm Töø vó ñaïi, tieán vaøo thieàn thöù hai, vaø sinh leân thieàn thöù ba...” Hoûi: Neáu caùc Ñaïi Boà-taùt... laøm lôïi ích cho ngöôøi khaùc maø khôûi taâm

bình ñaúng ñoái vôùi caùc chuùng sinh, thì taïo sao töï naûy sinh taâm toát ñeïp- taâm Töø maø tu taäp thieàn thöù hai vaø sinh leân coõi trôøi Thieåu Quang, nhöng khoâng noùi phaùp cho ñeä töû sinh leân coõi trôøi Thieåu Quang? Laïi coù keû hoûi: Thieän Nhaõn Theá Toân-thaày cuûa ngoaïi ñaïo kia, coù phaùp ñaõ noùi toát ñeïp hôn phaùp cuûa Phaät. Vì sao? Vì hoï ñeàu ñöôïc sinh leân treân ñöôøng thieän, trong khi ñoù, Thanh vaên cuûa Nhö Lai coù ngöôøi bò rôi vaøo ñöôøng aùc? Ñaùp: Ñieàu naøy khoâng coù gì sai traùi. Vì sao? Vì Boà-taùt quaùn xeùt caên cô maø noùi phaùp. Ñaây laø noùi roõ nghóa gì? Vì nhöõng ngoaïi ñaïo, Baø- la-moân kia luoân luoân suy nghó, ñaàu tieân hoï cho coõi Phaïm Thieân laø nôi cuoái cuøng, tuøy thuaän vôùi taâm vui thích maø sinh coõi ñoù, khoâng coù theå tu haønh boán Voâ löôïng ñeå ñöôïc sinh leân thieàn thöù hai. Chính vì nghóa naøy, kheùo bieát roõ taâm ñeä töû mình, cho neân Boà-taùt khoâng noùi phaùp cho hoï tu boán Voâ löôïng ñeå sinh leân thieàn thöù hai. Laïi bôûi, vì khoâng coù naêng löïc. Ñaây laø noùi veà nghóa gì? Coù ngöôøi noùi: Ngoaïi tröø Ñöùc Phaät xuaát theá khoâng coù ngoaïi ñaïo naøo coù khaû naêng tu ñuû hai thieàn Voâ löôïng ñeå sinh leân thieàn thöù hai, chæ tröø caùc Boà-taùt vôùi naêng löïc vó ñaïi. Laïi noùi: Phaùp cuûa ngoaïi ñaïo cao hôn phaùp cuûa Phaät. Nghóa naøy khoâng ñuùng. Vì sao? Vì ngoaïi ñaïo choïn laáy quaû baùo theá gian. Laïi bôûi vì thôøi tieát. Ñaây laø noùi roõ nghóa gì? Coù thôøi gian nhö vaäy, coù nhieàu chuùng sinh sinh vaøo ñöôøng thieän, huoáng laø laïi coù Voâ löôïng chuùng sinh tu haønh Voâ löôïng. Laïi noùi: Ñeä töû cuûa Nhö Lai coù ngöôøi rôi vaøo ñöôøng aùc thì ñieàu ñoù khoâng phaûi loãi ôû Nhö Lai. Laïi trong Tu-ña-la khaùc coù noùi: “Coù ba loaïi haïnh: Phaïm haïnh, Thieân haïnh, Thaùnh haïnh”. Phaïm haïnh laø boán Voâ löôïng. Thieân haïnh laø boán thieàn. Thaùnh haïnh laø ba möôi baûy phaùp phaàn Boà-ñeà. Hoûi: Vì nghóa gì maø noùi boán Voâ löôïng goïi laø Phaïm haïnh? Ñaùp: Vì boán Voâ löôïng laø nhaân cuûa Phaïm Thieân, laïi vì coù theå chöùng ñöôïc trong thaân cuûa ngöôøi tu haønh, laïi vì ñoái trò vôùi phi Phaïm haïnh. Hoûi: Vì sao caùc thieän caên ôû trong coõi Saéc chæ noùi Voâ löôïng thì cho laø vieäc phöôùc? Ñaùp: Vì laøm lôïi ích cho keû khaùc. Ñaây laø noùi roõ nghóa gì? Ña soá ngöôøi theá gian ñeàu naûy sinh hình töôùng coâng ñöùc trong lôïi ích cuûa ngöôøi khaùc, vì trong lôïi ích khaùc khoâng sinh nhieàu coâng ñöùc nhö vaäy. Hoûi: Trong Tu-ña-la khaùc laïi coù noùi: Coù boán haïng ngöôøi coù theå

sinh coâng ñöùc cuûa Phaïm Thieân. Ñoù laø: 1. Nôi theá gian naøy nôi naøo chöa coù thaùp thì xaây thaùp ôû ñoù. 2. Gieo troàng vöôøn röøng ñeå boá thí Taêng boán phöông. 3. Hoøa hôïp laïi tröôùc söï phaù Taêng. 4. Coù theå naûy sinh boán taâm Voâ löôïng”. Neáu tu boán taâm Voâ löôïng thì ñöôïc quaû baùo sinh leân coõi Phaïm

Thieân, coù theå noùi laø ñaõ thaønh töïu quaû baùo cuûa Phaïm Thieân. Ba loaïi ñöôïc quaû baùo Phaïm Thieân nhö xaây thaùp... Nghóa naøy theá naøo? Ñaùp: Döïa vaøo phaïm haïnh maø noùi cho neân khoâng coù loãi. Ñaây laø noùi roõ nghóa gì? Chaúng phaûi xaây thaùp... thì thaønh töïu quaû baùo Phaïm Thieân. Neáu coù ngöôøi döïa vaøo phaïm haïnh Nhö Lai maø xaây thaùp ñeå thôø Xaù-lôïi, thì ngöôøi ñoù coù theå sinh coâng ñöùc cuûa phaïm haïnh. Laïi coù ngöôøi döïa vaøo tu taäp phaïm haïnh, boá thí vöôøn röøng cho Taêng, ngöôøi Boá thí nhö vaäy, seõ ñöôïc thaønh töïu phöôùc cuûa phaïm haïnh. Laïi nöõa, döïa vaøo Thaùnh ñaïo tu taäp phaïm haïnh, hoøa hôïp söï phaù Taêng caûm ñöôïc quaû baùo cuûa Phaïm Thieân. Laïi coøn vì phaùp töông töï kia. Ñaây laø noùi roõ nghóa gì? Ba loaïi thaønh töïu töø haïnh nhö xaây döïng thaùp... seõ ñöôïc quaû baùo coâng ñöùc cuûa Phaïm Thieân khoâng phaûi luoân luoân nhö nhau. Quaû baùo boán Voâ löôïng maø coâng ñöùc kia chæ coù moät phaàn ít nghóa töông töï. Nhö ngöôøi thaønh töïu boán taâm Voâ löôïng, thì ngöôøi ñoù ñaõ vì söï tieáp nhaän dìu daét chuùng sinh maø thaønh töïu Voâ löôïng coâng ñöùc lôïi ích. Ñaây cuõng nhö vaäy. Neáu ngöôøi naøo ôû trong theá gian naøy, nôi chöa coù thaùp thì xaây thaùp thôø Xaù-lôïi, Boá thí vöôøn röøng cho Taêng, hoøa hôïp söï phaù Taêng, ngöôøi ñoù coù theå thaønh töïu Voâ löôïng phöùôc ñöùc. Vì vaäy cho neân noùi: Tu taäp boán Voâ löôïng ôû ba caùch nhö xaây thaùp... ñeàu coù nghóa töông töï. Hoûi: Löôïng cuûa coâng ñöùc phaïm haïnh ñöôïc bao nhieâu? Ñaùp: Coù ngöôøi noùi: Tuøy thuoäc vaøo nhöõng nghieäp naøo maø ñöôïc laøm Chuyeån luaân Thaùnh vöông ñöùng, ñaàu boán chaâu thieân haï vaø coù theá löïc töï taïi, thì löôïng cuûa coâng ñöùc phaïm haïnh cuõng nhö vaäy. Laïi coù ngöôøi noùi: Tuøy thuoäc vaøo nhöõng nghieäp naøo maø ñöôïc laøm Ñeá thích vöông vôùi theá löïc Töï Taïi thì löôïng cuûa coâng ñöùc phaïm haïnh cuõng nhö vaäy. Laïi coù ngöôøi noùi: Tuøy thuoäc vaøo nhöõng nghieäp naøo maø ñöôïc laøm Ma vöông vôùi theá löïc Töï Taïi trong coõi Duïc, thì löôïng cuûa coâng ñöùc phaïm haïnh cuõng nhö vaäy. Laïi coù ngöôøi noùi: Tuøy thuoäc vaøo nhöõng nghieäp naøo maø ñöôïc sinh vaøo coõi Phaïm Thieân, thì löôïng coâng ñöùc cuûa phaïm haïnh cuõng nhö vaäy.

SOÁ 1525 - LUAÄN DI LAËC BOÀ TAÙT SÔÛ VAÁN KINH - Quyeån 7 120

Laïi coù ngöôøi noùi: Phaïm Thieân thænh Phaät thuyeát phaùp taïi cung trôøi, nhôø ñoù maø ñöôïc phöôùc baùo, thì löôïng coâng ñöùc cuûa phaïm haïnh cuõng nhö vaäy. Hoûi: Ngoaøi ra coøn coù nhieàu Tu-ña-la, trong ñoù Ñöùc Nhö Lai ñaõ noùi: “Neáu coù ngöôøi coù theå thaønh töïu taâm Töø thì coâng ñöùc cuûa ngöôøi aáy, löûa khoâng theå ñoát chaùy, nöôùc khoâng theå cuoán troâi, dao khoâng theå caét ñöùt, thuoác ñoäc khoâng theå haõm haïi ñöôïc, soáng laâu khoâng cheát yeåu”. Vì nghóa gì maø noùi nhö vaäy? Ñaùp: Heát thaûy caûnh giôùi cuûa chö Phaät Nhö Lai laø khoâng theå nghó baøn, taát caû thieàn ñònh cuõng khoâng theå nghó baøn, taát caû caùc nghieäp cuõng khoâng theå nghó baøn. Laïi coù ngöôøi noùi: Neáu ngöôøi naøo coù khaû naêng ñem laïi cho voâ löôïng chuùng sinh Voâ löôïng söï yeân oån, bôûi vì ñieàu naøy cho neân noùi nhaân duyeân beân ngoaøi khoâng coù theå laøm toån haïi ngöôøi aáy. Ngöôøi ñoù laïi nhôù nghó ñeán boán ñaïi cuûa coõi Saéc. Ñaây laø noùi veà nghóa gì? Bôûi vì ngöôøi ôû coõi aáy tu taäp taâm Töø nhaäp vaøo taâm Töø, cho neân

döïa vaøo coõi Saéc, ñöôïc thaønh töïu thaân boán ñaïi cuûa coõi Saéc. Vì nghóa naøy, cho neân caùc nhaân duyeân beân ngoaøi khoâng theå naøo gaây toån thöông ñöôïc. Hoûi: Vì yù nghóa gì maø trong Tu-la-la naøy chæ noùi tu taäp taâm Töø, taâm Bi ñöôïc nhieàu coâng ñöùc nhöng khoâng noùi ñeán taâm Hyû vaø taâm Xaû? Ñaùp: Vì tu haønh thì phaàn nhieàu chuù troïng ñeán vieäc ñem laïi lôïi ích cho moïi ngöôøi. Caâu ñoù coù nghóa gì? Vì tu taäp taâm Töø Bi laø ban cho nieàm vui-cöùu giuùp ñau khoå. Döïa vaøo Töø Bi maø phaùt taâm tu haønh veà Xaû-boá thí... caûm ñöôïc Voâ löôïng phöôùc, nhöng Hyû-Xaû thì khoâng coù theå nhö vaäy. YÙ nghóa naøy theá naøo? Bôûi vì taâm Hyû aáy troâng thaáy nhöõng chuùng sinh khaùc, maø töï mình tu taäp thieän nghieäp, töï mình nhaän ñöôïc nieàm vui, chính ngöôøi ñoù sinh ra Hyû. Vì vaäy cho neân Hyû vaø Xaû cuõng nhö vaäy. Bôûi vì chuùng sinh kia trong töï taâm mình phaân bieät veà taâm giaän hôøn-taâm yeâu thöông vaø taâm khoâng gaây toån haïi, cho neân goïi laø xaû. Vì yù nghóa naøy, cho neân taâm Hyû vaø Xaû thì phöôùc ít, maø taâm Töø Bi thì ñöôïc phöôùc nhieàu. Taâm Töø Bi laø thaønh töïu coâng haïnh ban cho moïi ngöôøi Voâ löôïng söï yeân vui lôïi ích, chöù söï thaønh töïu naøy khoâng do taâm Hyû vaø taâm Xaû. Vì ñoái trò vôùi söï giaän döõ thì goïi laø taâm Töø, thieän caên khoâng giaän döõ laáy Töø laøm Theå, duøng nghóa toái thaéng ñoái trò vôùi söï giaän döõ. Vì sao? Vì taâm giaän döõ cho neân rôøi boû moïi chuùng sinh, ngöôïc vôùi vieäc laøm lôïi ích cho taát caû chuùng sinh. Vì vaäy Boà-taùt vì muoán ñem laïi lôïi ích cho taát caû caùc chuùng sinh maø cöï tuyeät nhöõng vieäc laøm khoâng lôïi ích. Vì vaäy, trong kinh naøy noùi ñeán söï tu haønh ñöôïc ñoái trò baèng taâm Töø Bi...

Phaùt taâm Boà-ñeà, tu taäp caùc thieän haïnh ñeàu laáy taâm Töø Bi laøm caên baûn. Caâu naøy coù nghóa gì? Chính laø noùi ñeán taâm khoâng thoái chuyeån trong Tu-la-la naøy, thaønh töïu nhaân cho phaùt taâm Boà-ñeà. Taâm Boà-ñeà cuûa Boà-taùt luùc baét ñaàu saép naûy sinh laø döïa vaøo taâm Töø Bi ñeå laøm caên baûn, thì coù theå tu taäp Voâ löôïng coâng ñöùc, chöù khoâng phaûi laø taâm hyû vaø taâm Xaû... Chính vì nghóa naøy, cho neân trong kinh chæ noùi taâm Töø Bi phaùt sinh nhieàu coâng ñöùc, maø khoâng noùi laø taâm Hyû vaø taâm Xaû. Vì vaäy trong kinh Thaäp Ñòa coù noùi: “Boà-taùt aáy phaùt taâm Boà-ñeà, taâm naøy laáy Ñaïi Bi laøm caên baûn...” Bôûi vì cuoái cuøng thaønh töïu nghieäp thaân-mieäng-yù Ñaïi Töø vaø Ñaïi Bi. Nghieäp thaân-mieäng-yù Tam-muoäi naøy döïa vaøo taâm Töø Bi maø phaùt sinh töông öng vôùi ban cho nieàm vui goïi laø taâm. Bôûi vì thaáy noùi ñeán quaû trong nhaân cuûa theá gian, ví nhö theá gian noùi ñeán keát quaû trong nhaân toá ban ñaàu thöïc hieän moät böùc tranh. Thaønh töïu nghieäp cuûa thaân-mieäng- yù khoâng laøm naõo haïi, duøng taâm Bi ñoái trò taâm naõo haïi ñeå khoâng phaùt sinh caùc nghieäp thaân-mieäng-yù laøm, naõo loaïn ngöôøi khaùc.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.